

03231A

Second B.A.M.S. (2010)/(2012) Examination, Winter 2018

DRAVYAGUN VIGYAN – I

Duration: 3 Hours

Total Marks : 90

- Instructions :**
- 1) Use **blue/black** ball point pen only.
  - 2) Do not write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
  - 3) **All questions are compulsory**.
  - 4) The number to the **right** indicates **full marks**.
  - 5) Draw diagrams **wherever necessary**.
  - 6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.

SECTION – A

(45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच) :

(5×3=15)

Short answer question (any five out of six) :

a) आत्मगुण वर्णन करा.

Explain Atmaguna.

b) रस-अनुरस भेद लिहा.

Differentiate between Rasa-Anurasa.

c) प्रशस्त भेषज सविस्तर वर्णन करा.

Describe Prashasta bhashaja.

d) प्रभाव परिभाषा उदाहरणा सह स्पष्ट करा.

Write definition of Prabhava with examples.

e) टिप लिहा 'व्हिटामिन अ'.

Write a note on Vitamin A.

f) विपाकाची व्याख्या व विपाकोपलब्धि हेतु लिहा.

Write definition of vipaka and vipakopalabdhi hetu.

P.T.O.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा):

(6×5=30)

Short answer question (any six out of seven):

a) द्रव्यशोधनाचे सर्वसामान्य विधी लिहा.

Write down common methods of "Dravya Shodhana".

b) चरकोक्त 'स्तन्यशोधन' व 'शुक्रशोधन' गण सविस्तर लिहा.

Write in detail 'stanyashodhan' gana and 'shukrashodhan' gana from Charak Samhita.

c) द्रव्यगत पदार्थांचा परस्पर संबंध लिहा.

Explain inter relationship between dravyagat padartha.

d) देश विचार सविस्तर वर्णन करा.

Explain Desha vichar.

e) लवणपञ्चक व पित्तपञ्चक सविस्तर लिहा.

Write in detail Lavanpanchak and Pittapanchak.

f) भावप्रकाश निघण्टु विवेचन करा.

Write in detail about Bhavprakash Nighantu.

g) अष्टविधवीर्यवाद लिहा.

Write Ashtavidhveeryavaad.

SECTION – B

(45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन) :

(3×15=45)

Long answer question (any three out of four) :

a) खालील पैकी एका रसाचे उत्पत्ती, लक्षणे, गुणकर्म, अतियोग लक्षणे, रसकर्मापवाद व स्कंध या मुद्द्यांच्या आधारे सविस्तर लिहा.

कटु किंवा तिक्त

Write in detail about any one Rasa with the help of following points :
Utpatti, Lakshan, Gunakarma, Atiyoglakshan, Rasakarmapavad and Skandha.

Katu or Tikta

b) गुण निरुक्ती, वर्गीकरण सांगून परादि गुणांचे चिकित्सेतील महत्त्व लिहा.

Write Nirukti and classification of guna and write importance of Paradi guna in chikitsa.

c) खालील कर्म सोदाहरण वर्णन करा.

- i) भेदन
- ii) अभिष्यंदि
- iii) लेखन
- iv) विकाशी
- v) रसायन

Write in detail about following karma and give example.

- i) Bhedan
- ii) Abhishyandi
- iii) Lekhan
- iv) Vikashi
- v) Rasayan.

d) आधुनिक शास्त्रानुसार Laxatives चे खालिल मुद्द्यांच्या आधारे सविस्तर वर्णन करा.

मेकॅनिझम ऑफ अॅक्शन

अॅडव्हर्स रिअॅक्शन

डोस

थिराप्युटिक युजेस

Describe Laxatives in brief with the help of following points.

Mechanism of action.

Adverse Reaction.

Dose

Therapeutic uses.

Second B.A.M.S. (2010)/(2012) Examination, Winter 2018

DRAVYAGUN VIGYAN – II

Total Marks : 90

Duration: 3 Hours

- Instructions :**
- 1) Use **blue/black** ball point pen only.
  - 2) **Do not** write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
  - 3) **All** questions are **compulsory**.
  - 4) The number to the **right** indicates **full** marks.
  - 5) Draw diagrams **wherever** necessary.
  - 6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.

SECTION – A

(45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच):

Short answer question (any five out of six):

(5×3=15)

a) वर्णन करा-कर्म, अतिविषा, रोगघ्नता आणि आमयिक प्रयोग लिहा.

Describe the Karma, Rogaghata and Amayika prayog of Ativisha.

b) 'दंती' या द्रव्याचे गुण, रस, वीर्य, विपाक, प्रभाव दोषघ्नता लिहा.

Write Guna, Rasa, Virya, Vipak, Prabhav Doshaghata of 'Danti'.

c) 'अपराजिता' लॅटिन नाव, प्रयोज्यांग व उपयोग लिहा.

Write Latin name, useful parts and uses of 'Aparajeeta'.

d) 'कुमारी' या द्रव्याचे तीन प्रमुख कल्प व बाह्य उपयोग लिहा.

Write three main formulations and external uses of 'Kumari'.

e) कृष्णबोळ आणि मोचरस यातील फरक स्पष्ट करा.

Differentiate between Krishnabol and Mocharas.

f) कंपील्लक व त्रिवृत्त यांच्या विरेचन कर्माविषयी वर्णन करा.

Explain about Virechan karma of Kampillak and Trivritta.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा) :

Short answer question (any six out of seven) :

(6×5=30)

a) उदुंबर व वट या द्रव्याचे उपयुक्तांग व आभ्यंतर उपयोग लिहा.

Write useful parts and internal uses of Udumber and Vata dravya.

b) गुडूची गण, अनुपान व रसायन कर्म लिहा.

Write Gana, Anupan and Rasayan karma of Guduchi.

c) 'दुर्वा' द्रव्याचे उपयुक्तांग, उत्पत्ती स्थान, प्रकार व स्वरूप लिहून रोगघ्नता लिहा.

Write down the useful parts, Utpatti sthan, Varieties, Morphology and Rogaghnata of 'Durva' dravya.

d) तुलसी द्रव्याचे गण, प्रकार, रसपंचक लिहून दोषघ्नता व रोगघ्नता लिहा.

Write Gana, Varieties, Rasapanchak, Doshaghnata and Rogaghnata of Tulsi dravya.

e) एरंड या द्रव्याचे 3 पर्यायी नाव, गण, कुल, शास्त्रीय नाव, प्रकार व कर्म लिहा.

Write 3 synonyms, Gana, Family, Botanical name and Varieties of Erand dravya alongwith Karma.

f) आरग्वधाचे उपयुक्तांग, रोगघ्नता, दोषधातूमलावरील कर्म आणि कल्प लिहा.

Write useful part, Rogaghnata, Action on dosha-dhatu-mala and important formulations of Aragvatha.

g) कर्पूर प्रकार, उपयुक्तांग व बाह्य-आभ्यंतर कर्म लिहा.

Write varieties, useful parts, external and internal karma of Karpoor.

SECTION - B

(45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन):

Long answer question (any three out of four) :

(3×15=45)

a) 'रसोन' या द्रव्याचे खालील मुद्द्यांच्या आधारे वर्णन करा :

गण, कुल, मुख्य पर्यायी नावे, लॅटिन नाव, अंगप्रत्यंग वर्णन, गुण, कर्म, रसपंचक, रोगघ्नता, आमयिक प्रयोग, मात्रा, कल्प लिहा.

Describe in detail 'Rasona' dravya based on following points :

Gana, Family, Main synonyms, Latin name, Angapratyang description, Guna karma, Rasapanchak, Rogaghnata, Amayik prayog, Matra and formulations.

b) डाययुरेटीक्स म्हणजे काय ? त्याची रोगघ्नता, वर्गीकरण, प्रतिकूल परिणाम व मात्रा लिहा.

Define diuretics. Write rogaghnata, classification and adverse effects and dosage of it.

c) खालील द्रव्याची कर्मे स्पष्ट करा :

- i) उशीर - दाहप्रशमन
- ii) वरुण - विद्रधीहर
- iii) वासा - रक्तपित्तहर

Explain following action of dravya :

- i) Ushir - Dahaprashaman
- ii) Varun - Vidradhihar
- iii) Vasa - Raktapittahara.

d) शतावरी या द्रव्याचे गण, कुल, शास्त्रीय नाव, स्वरूप, रसपंचक इ. मुद्यांच्या आधारे वर्णन करून शतावरीचे स्तन्यजनन कर्म स्पष्ट करा.

Describe Shatavari dravya based on the points Gana, Kula, Botanical Name, Morphology, Rasapanchak etc., and explain Stanyajanan karma of Shatavari.

03232 A

Second B.A.M.S. (2010)/(2012) Examination, Winter 2018

RASASHASTRA EVAM BHASHAJYA KALPANA – I

Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

- Instructions :**
- 1) Use **blue/black** ball point pen only.
  - 2) **Do not** write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
  - 3) **All** questions are **compulsory**.
  - 4) The number to the **right** indicates **full** marks.
  - 5) Draw diagrams **wherever** necessary.
  - 6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.

SECTION – A (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच) :

(5×3=15)

Short answer question (any five out of six) :

a) पारद सामान्य शोधन लिहा.

Write samanya shodhana of parada.

b) कज्जली परिभाषा व सिद्धी परीक्षा लिहा.

Write definition of Kajjali and its sidhi pariksha.

c) मूषा निरुक्ती व उपयोग लिहा.

Write Nirukti and uses of Musha.

d) सुवर्ण माक्षिक शोधन विधी लिहा.

Write Suvarnamakshik Shodhana (Purification) vidhis.

e) कोष्ठीचे आकार, प्रकार व उपयोगिता लिहा.

Write size, type and uses of Koshti.

f) द्रावकगणातील द्रव्यांची नावे लिहून द्रावक गणाचा उपयोग लिहा.

Write contents and uses of dravak gana.

P.T.O.

(6×5=30)

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा) :

Short answer question (any six out of seven) :

- यंत्राची परिभाषा सांगून विविध यंत्राची नावे सांगा आणि दोलायंत्र व खल्वयंत्राचे उपयोग लिहा.
Define yantra, name different yantras and state uses of dolayantra and khalva yantra.
- भस्मांच्या ग्रंथोक्त तसेच आधुनिक मानक परिक्षांचे थोडक्यात वर्णन करा.
Describe textual and modern standardization tests for Bhasmas.
- पारद दोष वर्णन करा.
Describe parada doshas.
- धातुंचे सामान्य शोधन वर्णन करा.
Explain samanya shodhana of dhatus (metals).
- प्रवाळपंचामृतातील घटकद्रव्ये, गुणधर्म व उपयोग लिहा.
Explain ingredients, properties and uses of Pravalpanchamruta Rasa.
- शिलाजीत प्राप्ती स्थान, शोधन मात्रा व उपयोग वर्णन करा.
Describe shilajit occurrence, shodhana dose and uses.
- रसपर्पटी निर्माण, मात्रा व उपयोग लिहा.
Write Rasaparpati nirman, dose and its uses.

SECTION – B (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन) :

Long answer question (any three out of four) :

- साधारण रसाची नावे लिहा. हिंगुळाचे शोधन वर्णन करा. तसेच हिंगुलोत्थ पारद विधी लिहा.
Write names of sadharan rasa and describe shodhan of Hingula. Explain Hinguloth Parad.
- कुपीपक्व रसायन म्हणजे काय ? मकरध्वजकल्प निर्माणविधी, मात्रा व उपयोग वर्णन करा.
Describe kupipakva rasayana. Write in detail makardhvaj kalpa Nirmanvidhi. Its dosage and uses.
- गंधक रसायनाची घटकद्रव्ये, निर्माण विधी, मात्रा व आमयिक प्रयोग लिहा.
Describe ingredients, preparation, dosage and aamayik prayog of Gandhak rasayana.
- धातु म्हणजे काय ? धातुंचे वर्गीकरण लिहून लोह धातु शोधन, मारण, मात्रा व उपयोग लिहा.
What is dhatu ? Write classification of dhatus. Describe in details shodhan, marana, dosage and uses of Loha dhatu.

03232 B

(30=2x6) **Second B.A.M.S. (2010)/(2012) Examination, Winter 2018**
RASASHASTRA EVAM BHAISHAJYA KALPANA – II

Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

- Instructions :**
- 1) Use **blue/black** ball point pen only.
  - 2) **Do not** write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
  - 3) **All** questions are **compulsory**.
  - 4) The number to the **right** indicates **full** marks.
  - 5) Draw diagrams **wherever** necessary.
  - 6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.

SECTION – A (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच) :

Short answer question (**any five** out of six) :

(5x3=15)

- a) संधान सिद्धी लक्षण लिहा.
Write lakshana of Sandhan Siddhi.
- b) अर्जुनक्षीरपाकाची घटकद्रव्य व उपयोग लिहा.
Write ingredients and uses of Arjunksheerpaaka.
- c) औषधीद्रव्य-साठवण व संरक्षण.
Aushadhi dravya – storage and preservation.
- d) मानपरिभाषा-व्याख्या, महत्व.
Manaparibhasha – definition, importance.
- e) अवपीडन व प्रधमन नस्य-उपयुक्त द्रव्ये व उपयोग.
Avapidana and Pradhman nasya – useful dravya and uses.
- f) धूमपान प्रकार व विधि वर्णन करा.
Describe the types and method of Dhumpan.

P.T.O.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा) : (6×5=30)
Short answer question (any six out of seven) :

- गुटीवटी साठी लागणाऱ्या प्राचीन व अर्वाचीन यंत्रांची नावे लिहून एकाचे वर्णन करा.
Write the prachin and arvachin yantra used in Gutivati kalpana and describe any one in detail.
- वर्ती कल्पना प्रकारासह सविस्तर वर्णन करा.
Describe Vartikalpana in detail with types.
- हिम कल्पना - व्याख्या व उपकल्पना.
Hima kalpana - definition and upakalpana.
- औषध सेवनकाल सविस्तर वर्णन करा.
Describe Aushadh sevan kala in detail.
- दुथपेस्ट व दुथ पावडरचे वर्णन करा.
Describe tooth paste and tooth powder.
- सर्जरस मलहरचे वर्णन करा.
Describe Sarjaras malahar.
- क्षारसूत्र निर्माणविधि व उपयोग वर्णन करा.
Write the method of preparation and uses of Ksharsutra.

SECTION - B (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन) : (3×15=45)
Long answer question (any three out of four) :

- पथ्य कल्पनेची व्याख्या, महत्व लिहून कोणत्याही 3 पथ्य कल्पनांचे सविस्तर वर्णन करा.
Write definition, importance of Pathya kalpana and explain any three pathyakalpana in detail.
- लेप कल्पनेची व्याख्या, प्रकार, लावण्याची पद्धतीसह सविस्तर वर्णन करा.
Write definition of lepa kalpana and explain lepa kalpana with its types and method of application in detail.
- ड्रग अँड कॉस्मेटिक्स अँक्ट 1940 चे सविस्तर वर्णन करा.
Describe Drug and Cosmetics Act 1940 in detail.
- स्नेहपाक कल्पनेचा सामान्य विधि, तैल मूर्च्छना, घृतमूर्च्छना लिहून त्रिफल घृताचे सविस्तर वर्णन करा.
Write general preparation method of Snehapaka kalpana. Describe Taila murcchana, Ghritamurcchana, Triphala ghrita in detail.

03233

Second B.A.M.S. (2010)/(2012) Examination, Winter 2018
AGADTANTRA, VYAVAHAR-AYURVED EVUM VIDHIVADYAK

Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

- Instructions :**
- 1) Use **blue/black** ball point pen **only**.
  - 2) **Do not** write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
  - 3) **All questions are compulsory**.
  - 4) The number to the **right** indicates **full marks**.
  - 5) Draw diagrams **wherever necessary**.
  - 6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.

SECTION – A (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच) :

(5×3=15)

Short answer question (any five out of six) :

a) अगदतंत्राची व्याख्या लिहा.

Write the definition of Agadtantra.

b) 'शंकाविष'.

'Shankavisha'.

c) 'विषकन्या'.

'Vishkanya'.

d) 'स्थावरविषाचे अधिष्ठान' लिहा.

Write the 'Adhishtan of Sthavarvisha'.

e) गम्भीर व्रण.

Grievous injury.

f) शवपरीक्षाचे उद्देश.

Aims of postmortem examination.

P.T.O.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा) :

(6×5=30)

Short answer question (any six out of seven) :

a) 'वैद्याचे' गुण लिहा.

Write the qualities of 'vaidya'.

b) कौमार्याचे न्यायवैद्यकीय महत्व.

Write the medicolegal importance of virginity.

c) साक्षीचे प्रकार लिहा.

Write the types of witness.

d) दंतवैद्यकशास्त्राचे न्यायवैद्यकीय महत्व.

Medicolegal importance of Forensic Odontology.

e) मद्यविष लक्षणे लिहा.

Write 'Madyavish lakshan'.

f) अरिष्टबंधन.

Application of ligature.

g) विषाचे वर्गीकरण लिहा.

Write the classification visha. according to modern science.

SECTION – B (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन) :

(3×15=45)

Long answer question (any three out of four) :

a) आधुनिक शास्त्रानुसार विषाची सामान्य चिकित्सा लिहा.

Write the general treatment of poisoning according to modern science.

b) वैद्याचे अधिकार व कर्तव्ये सविस्तर लिहा.

Write in detail the rights and duties of a physician.

c) अहिफेनाची मारकमात्रा, मारककाळ, विषलक्षणे, चिकित्सा व न्यायवैद्यकीय महत्व सविस्तर लिहा.

Write in detail fatal dose, fatal period, symptoms, treatment and medicolegal importance of 'Ahiphena'.

d) व्यक्तिची ओळख म्हणजे काय ते लिहून अस्थिपरीक्षेवरून लिंग निर्णय सविस्तर लिहा.

Write the definition of personal identity and describe sex determination by skeleton.

03234

Second B.A.M.S. (2010)/(2012) Examination, Winter 2018
CHARAK SAMHITA - Purvardha

Duration: 3 Hours

Total Marks : 90

- Instructions :**
- 1) Use **blue/black** ball point pen only.
  - 2) **Do not** write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
  - 3) **All** questions are **compulsory**.
  - 4) The number to the **right** indicates **full** marks.
  - 5) Draw diagrams **wherever** necessary.
  - 6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.

SECTION – A (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच) :

(5×3=15)

Short answer question (any five out of six) :

a) धारणीय वेगांचे वर्णन करा.

Describe dharaneeya vega.

b) त्रिविध रोगमार्ग लिहा.

Write Trividha rogmarga.

c) संतर्पणजन्य व्याधी वर्णन करा.

Describe Santarpanjanya vyadhi.

d) सात्म्याचे वर्णन करा.

Describe satmya.

e) सुखसाध्य व्याधी लक्षणे लिहा.

Write laxanas of Sukhasadhya vyadhi.

f) अनुपानाचे लाभ वर्णन करा.

Explain Benefits of Anupan.

P.T.O.

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा) :

(6×5=30)

Short answer question (any six out of seven) :

a) स्वभावोपरमवाद सिध्दांत वर्णन करा.

Describe Swabhavoparamvada siddhant.

b) छाया व प्रभाचे साम्य व भेद लिहा.

Write similarity and difference in chaya and prabha.

c) 'अष्ट आहार विधी विशेषायतने' वर्णन करा.

Describe 'Ashta Ahar Vidhi Visheshayatane'.

d) संप्राप्ती व्याख्या व प्रकार लिहा.

Define samprapti and write types.

e) विरुद्ध म्हणजे काय ? प्रकार सांगा.

What is viruddha ? Write types.

f) "हृद्रोग प्रकार लक्षणें" लिहा.

Write "Hridrog types and symptoms".

g) अष्टौनिन्दित वर्णन करा.

Describe Ashtaunindita.

SECTION – B (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन):

(3×15=45)

Long answer question (any three out of four) :

a) स्नेहन म्हणजे काय ? गुण, प्रकार, महास्नेह, मात्रा, स्नेहन अर्ह व अनर्ह, स्नेहन हिन, अति, सम्यक लक्षणें व पश्चात कर्म वर्णन करा.

What is snehan ? Describe guna, types, mahasneha, matra, snehan indications and Contraindications and heena, ati and samyak lakshan and pashatkarma of snehan.

b) कुष्ठ व्याधी हेतु, पूर्वरूप, प्रकार, लक्षणें, साध्यासाध्यत्व वर्णन करा.

Explain hetu, purvaroop, types, symptoms, sadhyasadhyatva of kushtha.

c) 'तिश्रैषणीय' अध्यायोक्त त्रिक् विषयानुसार प्रकार सविस्तर वर्णन करा.

Explain the types of Trik according to its topic in Adhyay 'Tisreshaneeya'.

d) कृमी रोगचे प्रकार, हेतु, चिकित्सा वर्णन करा.

Explain types, hetus and treatment of krimiroga.